

РОЛЬ МЕТАФОР У ФОРМУВАННІ ТА РОЗУМІННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОРСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Шерстюк Ольга Ігорівна,

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри «Філологія»

Одеського національного морського університету

ORCID ID: 0000-0002-0482-2656

У статті досліджується роль метафор у формуванні та розумінні морської термінології в англійській мові. У морській термінології англійської мови метафори відіграють ключову роль у формуванні та розумінні складних концепцій та процесів, пов'язаних із морською справою. Ця термінологія не лише передає технічні аспекти морської діяльності, а й відображає культурні, історичні та соціальні аспекти, пов'язані з морем. Розуміння ролі метафор у морській термінології є важливим як для фахівців у сфері мореплавства та транспорту, так і для лінгвістів та культурологів.

Здійснено класифікацію метафор, виокремлено антропоморфні, зооморфні, колірні, метафори, пов'язані з кораблями, а також біблійні метафори. Аналіз показав, що приблизно 13% вивчених морських термінів ґрунтуються на метафорах та не зазнали детермінологізації. Найбільш поширені серед них – терміни, що базуються на антропоморфних та зооморфних метафорах. Виявлено, що морські терміни, засновані на зооморфних метафорах, не несуть у собі конотацій та не є стилістично маркованими. Також указано, що терміни, що ґрунтуються на колірних метафорах, не пов'язані з традиційним кольоровим кодом англійської мови. Біблійні метафори виконують як номінативну, так і експресивну функції.

Дослідження підкреслює важливість метафор у сприйнятті та розумінні морських понять серед фахівців та широкої аудиторії. Це вказує на значущість вивчення мовних конструкцій для розуміння культурних аспектів морської сфери. Метафори впливають на сприйняття та розуміння морських понять серед фахівців та загальної громадськості через такі механізми, як створення образів, утвердження культурних стереотипів, підкреслення аспектів емоційного забарвлення та формування концептуальних рамок. Розуміння впливу метафор на морську термінологію є ключовим для створення якісного та ефективного комунікаційного середовища у морській галузі. Від розуміння та аналізу метафоричних концепцій залежить якість спілкування у даній галузі людської діяльності. Остаточні висновки підкреслюють потенціал дослідження метафор для розширення нашого розуміння мови, культури та спілкування в морській галузі.

Ключові слова: морська діяльність, метафоричний вираз, культурний стереотип, термінологічна метафора, детермінологізація.

Sherstiuk Olha. The role of metaphors in the formation and understanding of English nautical terminology

The article examines the role of metaphors in the formation and understanding of nautical terminology in the English language. In the nautical terminology of the English language, metaphors play a key role in the formation and understanding of complex concepts and processes related to maritime affairs. This terminology not only conveys the technical aspects of maritime activities, but also reflects the cultural, historical and social aspects associated with the sea. Understanding the role of metaphors in nautical terminology is important both for maritime and transport professionals, as well as for linguists and cultural scientists.

Classification of metaphors was carried out, anthropomorphic, zoomorphic, colour metaphors, metaphors related to ships, as well as biblical metaphors were distinguished. The analysis showed that approximately 13% of the studied nautical terms are based on metaphors and have not undergone determinization. The most common among them are terms based on anthropomorphic and zoomorphic metaphors. It was found that nautical terms based on zoomorphic metaphors do not carry connotations and are not stylistically marked. It is also indicated that terms based on color metaphors are not related to the traditional color code of the English language. Biblical metaphors perform both nominative and expressive functions.

The study highlights the importance of metaphors in the perception and understanding of maritime concepts among professionals and the general public. This indicates the importance of studying linguistic constructions

for understanding the cultural aspects of the maritime sphere. Metaphors influence the perception and understanding of nautical concepts among professionals and the general public through such mechanisms as creating images, establishing cultural stereotypes, emphasizing aspects of emotional coloring and forming conceptual frameworks. Understanding the impact of metaphors on nautical terminology is key to creating a quality and effective communication environment in the maritime industry. The quality of communication in this field of human activity depends on the understanding and analysis of metaphorical concepts. The final findings highlight the potential of metaphor research to expand our understanding of language, culture and communication in the maritime industry.

Key words: *maritime activity, metaphorical expression, cultural stereotype, terminological metaphor, determinization.*

Вступ. Морська термінологія в англійській мові є важливим складником культурного та технічного спадку людства. Як мовний феномен вона не лише відображає складність морської діяльності, а й утілює у собі багатство символів, метафор та ідіом, які допомагають зрозуміти та висловити складні аспекти цього світу. У морській термінології англійської мови метафори відіграють важливу роль у формуванні та розумінні ключових понять та концепцій. Морська термінологія багата на метафоричні вислови, які відображають не лише технічні аспекти мореплавства та навігації, а й культурні та історичні аспекти, віддзеркалюючи багатство морської спадщини та морської культури.

Питання ролі метафор у термінотворенні цікавило як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Наприклад, французький лінгвіст А. Ассаль у роботі «Термінологічна метафоризація» [1, с. 238] акцентує увагу на важливості метафоричного аспекту під час номінації понять. За словами вченого, метафоризація – це необхідний елемент наукової думки. Із Ассаль погоджується італійська дослідниця Мікаела Россі, за словами якої термінологічні метафори є складним та різноманітним явищем і наслідком концептуальних метафор (shared conceptual metaphors) або так званих «конфліктних метафор» (creative conflict metaphors) [2, с. 195]. Подібні метафори важливі ще й тим, що сприяють оформленню та поширенню наукового знання. Когнітивні семантичні теорії зазвичай будуються на аргументі, що лексичне значення є концептуальним. Значення в когнітивній семантиці базується на конвенціоналізованих концептуальних структурах, отже, семантична структура разом з іншими когнітивними доменами відображає ментальні категорії, які люди сформували на основі свого досвіду та дій у світі [3, с. 155].

Отже, дослідження метафор у морській термінології є **актуальним** з огляду на їхню

ключову роль у сприйнятті та розумінні морських понять, що стає усе важливішим у контексті зростаючого інтересу до морських виробництв, розвитку морського туризму та екологічних аспектів морського середовища. Аналіз метафоричних виразів сприятиме як кращому розумінню мовленнєвих конструкцій у цій галузі, так і вдосконаленню мовного спілкування серед фахівців та загальної громадськості, сприяючи розвитку ефективної комунікації та поглибленому осмисленню морської культури і діяльності.

Мета статті полягає у вивченні впливу метафор на формування та розуміння морської термінології в англійській мові. Зокрема, стаття спрямована на аналіз різноманітних метафор, що використовуються для опису морських понять, а також їхнього впливу на сприйняття та тлумачення мовних конструкцій у цій галузі.

Завданнями статті є:

- проведення аналізу різноманітних метафор, що використовуються у морській термінології;
- класифікація метафор за типами та їх систематизування для кращого розуміння їх функціонування;
- вивчення впливу метафор на сприйняття та розуміння морських понять серед фахівців та загальної громадськості;
- розгляд можливих перспектив використання метафор у морській термінології з метою поліпшення комунікації та розуміння морських понять в англомовному середовищі.

Матеріали та метод. У рамках морської термінології зустрічається досить значна кількість термінів, в основі яких лежить метафора. У ході дослідження було прийнято рішення розділити їх на низку відповідних категорій.

Перша і найбільша категорія морських термінологічних метафор представлена антропоморфними метафорами, у яких судна

порівнюються з людиною або уподібнюються їй. Увесь спектр антропоморфності втілюється в метафоричних найменуваннях, оскільки людині властиво вимірювати всі форми буття в масштабі свого досвіду і значення, за образом і подобою своєю [4, с. 181].

Серед антропоморфних метафор у морській термінології доречно виділити низку підкатегорій [2, с. 202]. Першу з них становлять терміни, в основі яких лежить порівняння корабля з людиною, завдяки даному порівнянню нематеріальний об'єкт «стає істотою». Як приклад можна привести такі терміни, як *sister ship* – «*a ship of the same class as, and therefore virtually identical in design and appearance to, another ship. Sister ships share an identical or nearly identical hull and superstructure layout, similar displacement, and roughly comparable features and equipment*» і *mother ship* – «*a vessel which leads, serves, or carries smaller vessels, in the latter case either releasing them and then proceeding independently or also recovering them after they have completed a mission or operation*». У першому випадку термін позначає корабель, який за своїм класом, конструкцією і технічним оснащенням практично ідентичний іншому судну. Такі судна розглядаються як родинні, у цьому разі, переводячи буквально, сестринські. У другому випадку йдеться про плавбазу – судно, яке веде або обслуговує більш дрібні судна; тут очевидно порівняння з матір'ю, яка допомагає маленьким дітям. Таким чином, в обох випадках судна уподібнюються людям – матері або сестрі. Іншим прикладом терміна в даній категорії є термін *ship's husband* (агент судновласника, в обов'язки якого входить ведення будь-яких справ, пов'язаних із судном) – «*an agent appointed by the owner of a ship, and invested with authority to make the requisite repairs, and attend to the management, equipment, and other concerns of the ship he is usually authorized to act as the general agent of the owners, in relation to the ship in her home port*». Очевидно, що у цьому разі судно знову порівнюється з жінкою, у якої є чоловік, що вирішує всі виникаючі питання.

Друга категорія морських антропоморфних метафор представлена термінами, заснованими на уподібненні частин корабля частинам людського тіла. Дана категорія досить численна і включає у себе такі приклади:

– *Brow* – *a small curved angle or flanged plate fitted on the outside of the shell of a ship over an air port to prevent water running down the ship's side from entering the open port* (козирок над ілюмінатором).

– *Cheeks* – *the bilgeways, or curve of the bilges* (надялилки у вигляді товстих дощок, прибитих до щогли з боків, нижче топа. Служать для підтримки лонга-салінгів).

– *Throat* – *the forward top corner of a square fore and aft sail; the end of the gaff, next to mast* (верхній галсовий кут; кінець гафеля поруч із щоглою).

– *Head* – *the forwardmost or uppermost portion of the ship; the top edge of a sail* (передня частина корабля, верхня частина паруса).

– *Waist* – *the central deck of a ship between the forecastle and the quarterdeck* (центральна частина судна).

– *Foot* – *the lower edge of any sail; the bottom of a mast* (нижній край вітрила, нижня частина щогли).

Таким чином, наведені вище приклади показують, що у судна крім досить стандартного поділу на головну частину (*head* – голова) та основну частину (*waist* – талія) з'являються *eyebrows* – брови, *cheeks* – щоки і *throat* – горло.

Третя категорія антропоморфних метафор у морській термінології включає у себе терміни, які позначають будь-яку дію/ознаку, що властива людині, але яку приписують судну. Як приклад можна розглянути термін *dressing down* – «*treating old sails with oil and wax to renew them*», що порівнює оновлення вітрил на судні з процесом переодягання. Схожим терміном є *dress overall* – «*to string International Code of Signals flags, arranged at random, from stemhead to masthead, between mastheads, and then down to the taffrail, on a ship in harbor as a sign of celebration of a national, local, or personal anniversary, event, holiday, or occasion*», тобто вивішування на щоглі судна сигнальних прапорів у певному порядку на честь якого-небудь свята або події особливої важливості. У цьому разі корабель ніби «вбирається» на честь значущої події. Не менш цікавим терміном є *squat effect* – «*the phenomenon by which a vessel moving quickly through shallow water creates an area of lowered pressure under its keel that reduces the ship's buoyancy, particularly at the bow. The reduced buoyancy causes the ship to*

'squat' lower in the water than would ordinarily be expected, and thus its effective draught is increased». Цей термін називає явище, за якого корабель за великої швидкості на невеликій глибині «просідає» у воді. Дієслово *squat* в англійській мові означає «присідати»; таким чином, дію, властиву людині, виконує неживий об'єкт. Також показовим терміном є *disabled vessel* – «*a damaged or impaired vessel not able to proceed by its own*». У цьому разі прикметник *disabled*, яке зазвичай використовується за відношенням до осіб з обмеженими можливостями, застосовується під час опису судна, тим самим олюднюючи його.

Четверту й останню підкатегорію антропоморфних метафор у морській термінології становлять терміни, пов'язані з атрибутами людського побуту. Як приклад можна навести такий термін, як *crown* – «*term used denoting the round-up or camber of a deck*» (перегин палуби). Іншим прикладом у даній категорії є термін *umbrella* – «*a metal shield in the form of a frustum of a cone, fitted to the outer casing of the smokestack over the air casing to keep out the weather*» (зонтик над димарем судна). Таким чином, судно набуває таких атрибутів, як парасолька і корона.

Окрім антропоморфних метафор у морській термінології виділяється така велика група, як зооморфні метафори, пов'язані з назвами ссавців, птахів та інших представників тваринного світу. Деякі вчені відзначають, що зооморфні метафори «відносяться до національно-культурної специфіки відповідного народу, оскільки ті знання про світ, які лежать в основі метафор про тварин, мало співвідносяться з науковими даними про реальну поведінку тварин». Дослідники також підкреслюють оціночну функцію даного типу метафор; метафори типу «тварина – людина» несуть чіткі й постійні оціночні конотації. Мета цих метафор – приписати людині деякі ознаки, які завжди або майже завжди мають оціночний сенс, тому що перенесення на людину ознак тварин передбачає оціночні конотації. Самі назви тварин оцінки не містять [3, с. 118].

У випадку з морськими термінами не всі перераховані вище особливості стають очевидними, оскільки часто зооморфна метафора використовується не для позначення людини, а входить до складу терміна, що називає неживий предмет або дію. Проте

зооморфна метафора може бути використана по відношенню до членів екіпажу, як, наприклад, у випадку з терміном *sea dog*, що позначає бувалого моряка. Слід, однак, зазначити, що даний термін займає неоднозначне становище і відноситься скоріше до жаргонізмів, аніж безпосередньо до спеціалізованого поняття, зважаючи на сферу використання та стилістичне маркування. Інші приклади не є настільки неоднозначними і, як було сказано вище, використовуються стосовно неживих об'єктів або дій.

Першу підкатегорію зооморфних метафор у морській термінології становлять метафори, в основі яких лежить порівняння корабля, його елементів чи дій із твариною.

Прикладами є такі терміни [5–7], як:

– *Dolphin* – «*a cluster of piles driven into the bottom of a waterway and bound firmly together for the mooring of vessels*» («дельфін» – структура у воді для швартування суден).

– *Catboat* – «*a cat-rigged vessel with a single mast mounted close to the bow, and only one sail, usually on a gaff*» («кет» – судно з одним вітрилом на самій щоглі).

– *Lame duck* – «*term for disabled vessel that had to fall out of a convoy and thus became easy prey for submarines*» («кульгава качка» – судно, що вийшло з ладу).

– *Turtling* – «*in dinghy sailing especially (but can include other boats), a boat is said to be turtling or to turn turtle when the boat is fully inverted with the mast pointing down to the lake bottom or seabed*» (явище, за якого судно перевертається догори дном).

Друга категорія зооморфних термінологічних метафор представлена термінами, в основі яких лежить порівняння не з твариною у цілому, а з якоюсь її ознакою або атрибутом. Як приклад можна навести такий термін, як *whiskers* – «*spreaders from the bows to spread the bowsprit shrouds*» («вуса» Буш Пріта). Іншим прикладом є термін *crow's nest* – «*specifically a masthead constructed with sides and sometimes a roof to shelter the lookouts from the weather, generally by whaling vessels, this has become a generic term for what is properly called masthead*». Так зване вороняче гніздо позначає спостережний пункт над Марсовим майданчиком фок-щогли.

Таким чином, виходячи з вищенаведених прикладів, можна дійти такого висновку: більшість термінологічних зооморфних

метафор у системі морської термінології не несуть у собі оціночних конотацій і є стилістично нейтральними. Виняток тут становить термін *lame duck*, де негативна оцінка передається за рахунок слова *lame* – кульгавий.

Наступну категорію становлять терміни, що мають у своїй основі колірні метафори. Дана категорія не дуже численна і включає у себе такі терміни, як *black cargo* – «cargo banned by general cargo workers; generally because the cargo is dangerous or hazardous to health» («чорний вантаж», вантаж, який докери відмовляються обробляти), *shipping of green water* – заливання палуби хвилею, *black gang* – «the part of a ship's crew that works in the engine room» (корабельні кочегари). Дана категорія цікава тим, що значення терміна практично неможливо вгадати, спираючись на традиційний культурний код кольору. Так, наприклад, якщо звичайно в англійській мові прикметник *green* – зелений позначає або недосвідченість (*green-hand sailor* – недосвідчений моряк), або явища, пов'язані з екологією (*green movement*), то у випадку з терміном *shipping of green water* реалізовано зовсім інше значення.

Значна кількість метафор, що лежать в основі морських термінів, пов'язані з якоюсь характеристикою судна, його частиною або методом навігації. Ця категорія складна для більш однозначного класифікування, зважаючи на свою різноманітність, і включає у себе такі приклади, як *paper boat* – «boat constructed from light materials, especially thin planks of wood» (малотоннажне судно); *cold ship* – судно, машини якого не запущені; *dead ship* – «a vessel which is unable to proceed under its own power, or to manoeuvre with its own steering gear or to work its own anchors or has any part of the hull structure removed, or under repair which may affect the watertight integrity of the ship» («мертве судно», пароплав із погашеними топками з котлів); *fire ship* – «a military vessel loaded with combustible material, set on fire, and set adrift to destroy enemy ships or fortifications» (корабель, на борту якого знаходяться вибухонебезпечні або займисті речовини); *dead reckoning* – «a method of navigation that estimates a ship's position from the distance run measured by the log and the course steered, with corrections for factors such as tide and leeway» (навігація методом числення шляху) та ін.

Також кілька слів слід сказати про біблійні метафори у зазначеній термінології. Дана категорія метафор є досить поширеною, перш за все в художній літературі, проте нерідко вони використовуються і в професійній мові. Як приклад можна навести такий термін, як *Judas door* – «двері Юди», аварійний лаз у дверях каюти. Тут метафора цілком очевидна і пов'язана з переказом про двері, через які вийшов Юда, щоб здійснити зраду Христа.

Іншим прикладом є термін *apostles* – *either of a pair of upright members flanking and securing the bowsprit of a ship at the bow, often used as mooring bitts* – так звані «апостоли» – дерев'яні бітенге і кнекти на вітрильному судні. Оскільки їх зазвичай буває 12 штук, очевидний натяк на 12 апостолів, найближчих учнів Христа. Цікавий такий термін, як *holy stone*, – «a soft and brittle sandstone that was formerly used in the Royal Navy and US Navy for scrubbing and whitening the wooden decks of ships», у дослівному перекладі так званий священний камінь – шматок пісковика, призначений для того, щоб драїти палубу. Подібну назву породило словосполучення *holystoning the deck* – палубу драїли на колінах, через що дана дія порівнювалася з актом богослужіння. Біблійні метафори в морській термінології становлять відносно невеликий відсоток, але вони вкрай цікаві для вивчення, оскільки тісно пов'язані з культурними уявленнями не одного, а багатьох народів, тобто є транснаціональними. Будь-яка нація, що визнає священний характер Біблії, ймовірно, знайома з її постулатами, основними текстами і притчами, які й стали основою для низки метафор у морській термінології.

Отже, аналіз і класифікація метафор у морській термінології дають змогу глибше вивчити мовну картину світу носіїв англійської мови, а також установити, наскільки вона відрізняється від тієї, що закріплена у свідомості українського народу.

Метафори впливають на сприйняття та розуміння морських понять серед фахівців та загальної громадськості через кілька механізмів:

1. Створення образів. Метафори допомагають створювати візуальні образи або асоціації, які роблять абстрактні поняття більш конкретними та доступними для розуміння [8, с. 92]. Наприклад, уживання метафори

«*Navigating through the stormy seas of life*» створює яскравий образ життєвих викликів, полегшуючи людям сприйняття поняття подолання перешкод.

2. Утвердження культурних стереотипів. Деякі метафори можуть викликати асоціації з культурними стереотипами або ідеалами, які впливають на сприйняття морської термінології [9, с. 75]. Наприклад, метафора «*A sailor's life is full of adventure and freedom*» може зміцнити культурний стереотип про моряків як авантюристичних і вільних духом людей, впливаючи на те, як люди сприймають морський спосіб життя.

3. Підкреслення аспектів емоційного забарвлення. Деякі метафори можуть мати емоційне забарвлення, що впливає на сприйняття морських понять. Наприклад, уживання метафори «*Riding the emotional waves of uncertainty*» висвітлює емоційні злети та падіння, пов'язані з невизначеністю, полегшуючи людям співпереживання цьому досвіду.

4. Формування концептуальних рамок. Метафори можуть допомагати у формуванні концептуальних рамок, які впливають на спосіб, яким люди розуміють та сприймають інформацію про морські поняття. Наприклад, метафора «*Lost in a sea of information*» може створювати уявлення про перевантаження інформацією.

У цілому метафори допомагають людям узгоджувати нову інформацію про морські поняття з уже існуючими концептуальними структурами, що сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню цих понять.

Результати. У рамках аналізу мовних метафор виявлено антропоморфні, зооморфні, колірні, метафори, пов'язані з кораблями, а також біблійні метафори. Згідно

з дослідженням, серед близько 1 000 досліджених морських термінів приблизно 13% (130 одиниць) мають в основі метафору і не зазнали процесу детермінологізації. Зазначається, що найбільшу частку (37%) становлять терміни, що базуються на антропоморфній метафорі, інші підвиди метафор представлені меншою часткою: зооморфні – 28%, метафори, пов'язані з кораблями, – 17%, колірні – 12%, а також біблійні – 6%. Цікаво, що морські терміни, що базуються на зооморфних метафорах, не мають конотацій та не є стилістично маркованими. Дослідження також указує, що терміни, які ґрунтуються на колірних метафорах, не пов'язані з традиційним кольоровим кодом англійської мови. Найбільш маркованими є біблійні метафори, які використовуються не лише у професійній мові, а й у художній літературі, виконують як номінативну, так і експресивну функції.

Висновки. Проведена класифікація метафор у морській термінології виявила різноманітність та значущість цих мовних конструкцій для розуміння та утвердження понять у морській галузі. Згідно з результатами дослідження, метафори виявилися значущими складниками мовного виразу, що сприяють не лише збагаченню мовленнєвого арсеналу, а й формуванню концептуальних рамок у сприйнятті морських понять. Ураховуючи вплив метафор на сприйняття та розуміння морської термінології серед фахівців та широкої аудиторії, важливо розуміти їхню роль у формуванні культурних та концептуальних уявлень про море, кораблі та морську діяльність загалом. Таким чином, дослідження метафор у морській термінології має значний потенціал для розширення нашого розуміння мови, культури та спілкування у цій важливій галузі.

Література:

1. Assal A. La metaphorisation terminologique. *Terminologie et traduction*. 1994. Vol. 2. P. 235–242.
2. Rossi, M. Terminological metaphors and the nomadism of specialized terms: Some observations on intralinguistic and interlinguistic variation. Chapter 8. In *Multiple Perspectives on Terminological Variation*. 2017. 181–212.
3. Saeed, J.I. *Semantics*. Oxford: Blackwell Publishing. 2005. 456 p.
4. Leezeberg, M. *Contexts of Metaphor*. Oxford: Elsevier. 2001. 321 p.
5. Smyth W.H. *The Sailor's Word Book*. London: Conway Maritime Press. 2005. 744 p.
6. Cutler D., Cutler T. *Dictionary of Naval Terms*. Annapolis: Naval Institute Press, 2005. 272 p.
7. Palmer J. *Jane's Dictionary of Naval Terms*. L.: Macdonald and Jane's, 2010. 342 p.
8. Андріянова О.Я. Періодизація становлення військово-морської термінології. *Проблеми української термінології*. 2010. С. 91–95.
9. Шепітько С.В., Смирнова М.С., Панова Я.С. Лінгвоперекладацькі характеристики морської термінології. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 9. Т. 2. С. 74–77.

References:

1. Assal, A. (1994) La metaphorisation terminologique. Terminologie et traduction. Vol. 2. P. 235–242.
2. Rossi, M. (2017). Terminological metaphors and the nomadism of specialized terms: Some observations on intralinguistic and interlinguistic variation. Chapter 8. In *Multiple Perspectives on Terminological Variation*, p. 181–212.
3. Saeed, J.I. (2005), *Semantics*. Oxford: Blackwell Publishing, 456 p.
4. Leezeberg, M. (2001) *Contexts of Metaphor*. Oxford: Elsevier, 321 p.
5. Smyth, W. H. (2005) *The Sailor's Word Book*. London: Conway Maritime Press, 744 p.
6. Cutler, D., Cutler, T. (2005) *Dictionary of Naval Terms*. Annapolis: Naval Institute Press, 272 p.
7. Palmer, J. (2010) *Jane's Dictionary of Naval Terms*. L.: Macdonald and Jane's, 342 p.
8. Andriyanova, O.Ya. (2010) Periodyzatsiya stanovlennya viys'kovo-mors'koyi terminolohiyi. [Periodization of formation of naval terminology]. *Problems of Ukrainian terminology*, pp. 91–95. [in Ukrainian]
9. Shepitko, S.W., Smyrnova, M.S., Panova, Ya.Ye. (2019) Linhvoperekladats'ki kharakterystyky mors'koyi terminolohiyi [Lingu Translation Characteristics of marine Terminology]. *Transcarpathian Philological Studies*, Vol. 9/2, pp. 74–77. [in Ukrainian]